

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

B a k a l á ř s k á p r á c e

Ing. Vendula Vančurová

2012

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

B a k a l á ř s k á p r á c e

Ing. Vendula Vančurová

2012

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

**Využití projektového vyučování ve
výuce studentů střední ekonomické
školy**

Vypracovala:

Ing Vendula Vančurová

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Margareta Garabiková Pártlová

Vyšší Brod, prosinec 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

podpis studenta

Anotace

Využití projektového vyučování ve výuce na střední ekonomické škole

Cílem bakalářské práce je seznámení s metodou projektového vyučování, definování jeho cílů a pochopení podstaty. První část práce se zabývá teoretickými pohledy na projektové vyučování, na jeho význam, roli ve výuce a zamyšlení se nad klady a zápory tohoto typu vyučování. Druhá část práce nahlíží na projektové vyučování v praxi. Pro praktickou část bakalářské práce bylo zvoleno vytvoření konkrétního výukového projektu a posléze zhodnocení jeho provedení. Součástí práce jsou také výsledky šetření.

Anotation

The use of a project based teaching in teaching of economics sudents in a high school

The aim of the Bachelor thesis is familiarization with the project teaching method, defining its objectives and an understanding of nature. The first part of the thesis deals with the theoretical views of the project work, on his role in the teaching and consider the pros and cons of this type of teaching. The second part looks at the work of project work in practice. For the practical part of the thesis has been selected to create a specific training project and evaluate its implementation. Part of the work are also the results of the investigation.

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

Mgr. Margaretě Garabikové Pártlové,

z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích,

Fakulty pedagogiky.

Obsah

1. Úvod	1
2. Teoretická část	3
2.1 Projektová výuka – její vymezení a pojem	3
2.2 Historie projektové výuky	6
2.2.1 Projektové vyučování v Americe	6
2.2.2 Projektové vyučování v České republice	7
2.3 Podstata projektového vyučování	8
2.4 Průběh řešení projektu	9
2.5 Rysy projektu	10
2.6 Pozitiva a negativa projektového vyučování	11
2.7 Typologie projektů	12
3. Praktická část	14
4. Průběh řešení projektu	15
4.1 Stanovení cíle	15
4.2 Vytvoření plánu řešení	15
4.2.1 Dotazník	16
4.2.2 Návrh projektu	26
4.2.3 Rozpočet projektu	28
4.3 Realizace plánu a vyhodnocení	29
4.4 Vyhodnocení projektu	31
5. Závěr	32

1. Úvod

Motto:

Nevěřte všemu, co se vám k věření předkládá. Zkoumejte vše a přesvědčujte se o všem sami.

Jan Amos Komenský

V dnešní předimenzované době, kdy se mění tradiční funkce školy jako zdroje informací, přichází do popředí nové výukové metody v pedagogice. Zavádění nových technologií posunuje tradiční systém školního vzdělávání do pozadí a dává možnosti novým trendům ve výuce. Mezi jednu z metod, které se při vyučování studentů čím dál více využívají, patří také projektové vyučování. Tato metoda se snaží co nejvíce přiblížit výuku studentů běžnému životu. Zapojit je prakticky do výuky. Projektové vyučování svým interdisciplinárním přístupem umožňuje integrovat obsah vyučování a pomáhá žákovi v porozumění souvislostem.

Dnešní škola stojí před úkolem naučit žáky vyhledávat a zpracovávat poznatky, vybavit je metodami řešení problémů a co nejvíce jim usnadnit vstup do osobního a profesního života. Cílem vyučování je rozvíjet v žácích schopnost samostatně se učit a zároveň je motivovat k učení tak, aby byli i ochotni se učit. Ke splnění těchto požadavků může velmi efektivně přispívat právě zařazení projektového vyučování.¹

Během mého studia, ať již na střední nebo vysoké škole jsem se setkala s rozmanitými metodami, formami práce i různými přístupy k žákům. Nejvíce mě oslovilo projektové vyučování, které jsem poprvé ve velkém rozsahu poznala na Vyšší odborné škole

¹ TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 176 s. ISBN 978-80-7367-527-1. s. 9

v Českých Budějovicích. Toto bylo také jedním z impulsů pro výběr tématu mé bakalářské práce.

Bakalářská práce je členěna na tři části: teoretickou část, praktickou část a přílohy.

Teoretická část mé práce se zabývá projektovým vyučováním. Zabývám se terminologickým vymezením – projekt, projektová metoda, projektové vyučování (cíl a jeho význam) z pohledu různých autorů zabývajících se touto problematikou. Vymezuji historické kořeny projektové výuky a její vývoj v časových posloupnostech až do současnosti. Uvádím také charakteristické rysy projektu, fáze řešení projektu a kritéria členění projektu opět z pohledu několika autorů. Přednosti a úskalí projektového vyučování, nejprve všeobecně, poté v rámci zvoleného studijního oboru. V souvislosti s praktickou částí se zaměřuji zejména na uplatnění projektového vyučování na střední ekonomické škole.

Ve vlastní praktické práci vytvořím konkrétní výukový projekt a posléze zhodnotím jeho provedení. Projekt sám by mohl posloužit i jako materiál pro praktické využití učiteli středních ekonomických škol. Součástí mé bakalářské práce budou také výsledky šetření, které se zaměří na současnou praxi ve využití projektové výuky na středních ekonomických školách v Jihočeském kraji.

Cílem mé bakalářské práce je tedy vytvoření konkrétního projektu, který by posloužil při výuce na střední ekonomické škole a také zhodnocení kladů a záporů této metody vyučování.

2. Teoretická část

2.1 Projektová výuka – její vymezení a pojem

Definovat projektovou výuku je velmi obtížné a v odborné literatuře najdeme pro tento pojem mnoho definic. S projektovou výukou je velmi úzce propojena projektová metoda, neboť v pojetí J. Kratochvílové je pojem projektového vyučování vymežován jako výuka založená na projektové metodě.² Proto J. Kratochvílová definuje projektovou metodu jako „*uspořádaný systém činností učitele a žáků, v němž dominantní roli mají učební aktivity žáků a podporující roli poradenské činnosti učitele, kterými směřují společně k dosažení cílů a smyslů projektu. Komplexnost činností vyžaduje využití různých dílčích metod výuky a různých forem práce*“.

V didaktické teorii se při vymežování projektového vyučování můžeme setkat se značnou nejednotností. Projekt je považován za metodu vyučování, v novějších pracích za komplexní metodu vyučování nebo za organizační formu vyučování. Je však pojímán i jako specifický způsob zpracování obsahu vyučování, jako jedna z variant způsobu koncentrace učiva. M. Kubínová nahlíží na projekt jako na typ vzdělávací strategie. Projektové vyučování je podle ní specifická vzdělávací strategie založená na aktivním přístupu žáka k vlastnímu učení. Umožňuje naplňovat potřeby a zájmy žáků, rozvíjet jejich schopnosti seberegulaci při učení, změnu rolí učitele a žáka, týmovou spolupráci, aktualizaci podnětů, interdisciplinaritu a orientaci na prezentaci výsledků.

Řečeno slovy Stanislava Vrány je projekt „podnik žáka“, je to činnost, za kterou žák plně převzal odpovědnost. Projektové vyučování zahrnuje teoretické a praktické činnosti, které směřují ke konečnému produktu.

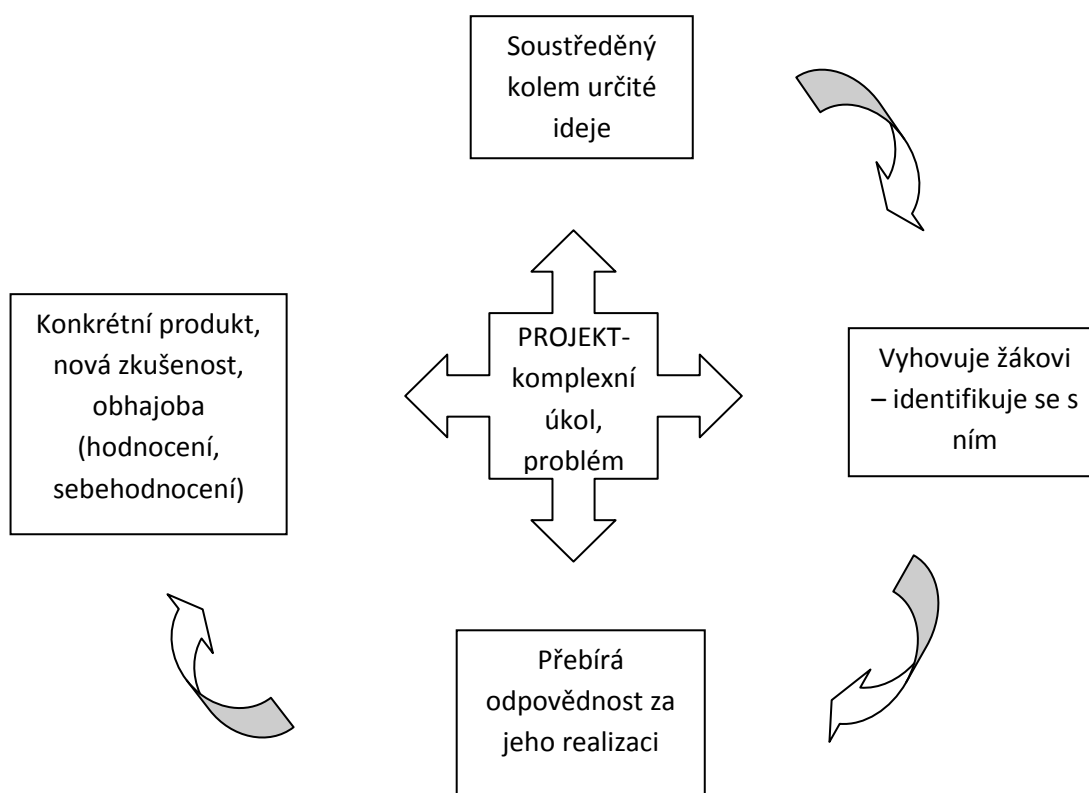
² ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 155 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4741-000. s. 95

Jeho základní znaky jsou:

- odpovědnost za vlastní učení
- samostatné objevování poznatků
- žákovo úsilí o dosažení cíle (produktu).

Produkt dává práci smysl, motivuje žáka k činnosti a řídí její průběh. Obsahovým základem projektu je téma ze života, které přirozeně sdružuje poznatky z různých oborů. Projekt se obvykle řeší v delším časovém úseku – v projektovém dnu, týdnu nebo v průběhu školního roku. Projekt žák může řešit individuálně nebo jej žáci mohou řešit společně ve skupinách. Některé projekty jsou vhodné pro skupiny složené z žáků z různých ročníků.³

V knize *Teorie a praxe projektové výuky* od J. Kratochvílové (s. 36) najdeme tuto grafickou podobu projektu:

³ TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 176 s. ISBN 978-80-7367-527-1. s. 14

Dle tohoto grafického schématu můžeme definovat projekt následovně:

Projekt je komplexní úkol (problém), spjatý s životní realitou, s níž se žák identifikuje a přebírá za něj odpovědnost, aby svou teoretickou i praktickou činností dosáhl výsledného žádoucího produktu (výstupu) projektu, pro jehož obhajobu a hodnocení má argumenty, které vycházejí z nově získané zkušenosti.

J. Henry píše ve své knize, že oficiálně není odsouhlasená definice pojmu projekt, ale vymezuje zajímavě 6 kritérií ze tří úhlů pohledu, které by mohly sloužit pro pracovní definici projektu:

Žák:

- 1) (obvykle) vybírá téma projektu
- 2) vyhledává vlastní zdroj materiálů
- 3) prezentuje závěrečný výsledek – produkt
- 4) vede svou práci samostatně.

Projekt:

- 5) má rozsáhlou podobu, trvá delší dobu.

Učitel:

- 6) přijímá roli poradce.⁴

Někteří autoři naopak vnímají projekty jako organizační formu. Například J. Kašová chápe *projekt jako jednu z nejpřirozenějších forem výuky*.

Pokud bych tedy měla jednoduše definovat pojem projektové metody, uvedla bych, že se jedná o „**Metodu, v níž jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování určitých projektů, tedy komplexních úkolů či problémů spjatých s životní realitou. Způsob zpracování je zcela v jejich rukou a učitel by neměl být tím, kdo je vede.**“.

⁴ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 160 s. ISBN 978-80-210-4142-4. s. 36

2.2 Historie projektové výuky

Pedagogické názory a myšlenky spojené se zrodem projektového vyučování jsou starší více než sto let. Vychází z kritiky tzv. herbartovské školy, která byla základním modelem vyučování v Evropě i v Americe. Učitelé z praxe i teoretici kritizovali především způsob učení žáka. Ten tiše seděl a poslouchal učitele, který vykládal u tabule. Nástrojem poznání bylo slovo učitele. Převážně teoretické poznatky, často velmi vzdálené dětské zkušenosti, žáci mnohdy ani nechápali. Učili se pouze tím, že si pamatovali a opakovali slova učitele. Nebylo jasné, jak žák slovům rozumí, co si pod nimi představuje a jak je bude umět použít.⁵

Na základě této kritiky se zrodilo nové hnutí, které se opírá o myšlenky nové reformní pedagogiky, nazývané hnutí nové výchovy. Díky tomuto pedagogickému myšlení byla ovlivněna praxe škol v celé Evropě, včetně tehdejšího Ruska, a přímo projektové vyučování zásadně změnilo školu v USA. Toto hnutí se opírá o daleko starší myšlenky J. J. Rousseaua, H. Pestalozziho a F. Fröbla.

Základní metodou v reformní škole byla vlastní práce dětí. Pěstovaly obilí, tkaly koberce, při tom si samy vybíraly materiál a zkoušely různé nástroje. Aby děti mohly pracovat, vznikaly ve školách pracovní dílny, odborné laboratoře, knihovny, pokusná pole a zahrady. Významnou metodou se staly i vycházky.

2.2.1 Projektové vyučování v Americe

Kolébkou projektového vyučování byla americká pragmatická pedagogika, především v dílech J. Deweye a W. H. Klipatrika, který v roce 1918 napsal první ucelenou studii o projektovém vyučování.

⁵ TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 176 s. ISBN 978-80-7367-527-1. s. 10

Pro rozvoj projektového vyučování v Americe bylo rozhodující společenské prostředí počátku 20. Století. Prudký rozvoj vědy, industrializace, urbanizace a demokratizace společenského života vyžadovaly novou dynamickou výchovu žáků, aby byli schopni obstát v měnících se podmínkách.

Řešením se zdála být progresivní výchova, která se v USA začala rozvíjet od 70. Let 19. Století.

Pragmatická pedagogika chápe vzdělávání jako nástroj řešení problému, se kterými se člověk setkává v praktickém životě. Základním pojmem je zkušenost získaná v individuální praxi. Zkušenost se podle Deweye nezískává na základě jakékoliv činnosti, ale jen v té, v níž konáme něco nového (problematického), a přesto dostatečně spojeného s tím, co už umíme.

Myšlenky, které zpracoval J. Dewey, plně uvedl do praxe William Heard Kilpatrick. Zdůraznil význam zájmu dětí a navrhl koncentrovat učební látku v projektech. Projekty se vztahovaly k životu žáků a k jejich potřebám. Kilpatrickovi nešlo ve vyučování o zvládnutí učiva z hlediska obsahu jednotlivých předmětů, ale především o rozvoj osobnosti dítěte.

Za předpremiéru projektové metody můžeme považovat snahy R. W. Stinsona, který během působení na zemědělské škole v Massachusetts (1908) užil termín „home project“ pro mimoškolní práci žáků navazující na práci ve škole. Činnost studentů byla koncentrována na pěstování a následný prodej brambor.

2.2.2 Projektové vyučování v České republice

Do České republiky se projektová metoda a vůbec ostatní metody i změny, dostávají velmi pomalu, a to až začátkem 20. století. Stále však na mnoha školách převažuje herbartovská filozofie a školní vyučování je tak postaveno na formalismu, pedantství i přehlížení potřeb žáků.

V letech 1918 – 1928 vzniklo mnoho návrhů na školskou reformu, avšak zavádění pracovní a činné školy do praxe bylo individuální záležitostí pokrokových učitelů. Mezi

nimi můžeme jmenovat např. Josefa Úlehlu, jež apeloval na respektování osobnosti dítěte, vyzdvihoval jeho vlastní zkušenost a vnitřní potenci. Jeho dílo však mělo význam až pro pozdější hnutí reformních škol.

Celkovou proměnu školy přinesly až konkrétní kroky V. Příhody. Dle něj byla jednotná vnitřně individualizovaná škola založena na snaze poznat individualitu dítěte. Dále uvádí pojem pracovní škola, kde je oprávněn princip samočinnosti, která je podmíněna zájmem, vyplývajícím z potřeb dítěte. V této produkční škole šlo o výsledek práce, což souviselo s používáním metody projektové a problémové. Zastánci této metody byli i Rudolf Žanta či Stanislav Vrána.

V roce 1929 povolilo Ministerstvo školství provedení pokusu ve smyslu vyzkoušení reformy, kterou navrhl Příhoda. Takto reformované školy se lišily po jak po stránce organizační, tak i pedagogické. Bohužel během okupace byly tyto reformní školy zavřeny. Obrat nastal až po roce 1989, se změnou politických a společenských poměrů. Projektová výuka se opět vrátila do škol i vyučování a to především díky vlastní aktivitě učitelů a jejich uskupení - Přátelé angažovaného učení.⁶

2.3 Podstata projektového vyučování

Abychom lépe pochopili přednosti i meze projektové výuky, je třeba ve stručnosti charakterizovat, co je její podstatou. Učitelé, kteří se chtějí pustit do samostatné přípravy projektů, by měli znát nejen jeho možnosti, ale také jistá omezení, která tato metoda výuky přináší. Čím se tedy odlišuje projektové vyučování od frontálního, které učitel řídí?

Projektové vyučování se orientuje především na zkušenosti žáka. Podstatou pojmu zkušenost je myšlenka, že předměty získávají význam potud, pokud se včleňují do lidských zkušeností, nebo jsou používány ve společné činnosti. Tyto zkušenosti jsou založeny na aktivním vztahu žáka k okolnímu - přírodnímu či společenskému - prostředí. To platí i pro projektové vyučování. Každý učitel ze své praxe ví, že v

⁶ http://is.muni.cz/th/105404/pdf_m/dp_-_rychla_orientace.pdf.

kontextu se životem, který je žákům blízký, vznikají otázky, probouzí se přirozený zájem o poznávání. Jde o obohacování a rekonstrukci zkušeností žáků. Nejde ovšem o jakoukoli zkušenost, o pouhé spontánní získávání zkušeností, ale o jejich promýšlení, zpracovávání a hodnocení. Jde především o snahu spojit obsah učení se životem.

Dalším významným předpokladem projektové výuky je skutečnost, že nelze od sebe odtrhnout poznání a činnost, "práci hlavy a práci rukou". Společná činnost žáků je nejdůležitější prostředek k rozvoji dispozic jedince. Mělo by jít zároveň o takovou činnost, se kterou se žáci ztotožňují a kterou emocionálně prožívají. (Skalková, 1999)⁷

2.4 Průběh řešení projektu

Průběh řešení projektu lze členit na několik fází:

1. Stanovení cíle

- má zajistit vhodnost a realizovatelnost záměru vzhledem k daným podmínkám, přičemž významnou úlohu má účinná motivace žáků. Žáci se musí s tématem ztotožnit a přijmout je za své.

2. Vytvoření plánu řešení

- představuje kritický a rozhodující moment předurčující výsledek. Velmi proto záleží na společném prodiskutování plánu a na výběru úkolů pro každého žáka nebo skupinu žáků. Tato fáze zahrnuje také pokud možno přesný odhad spotřeby nezbytného materiálu, kalkulaci nákladů, zajištění zodpovědnosti za splnění jednotlivých úkolů a rovněž způsob prezentace výsledků (např. záznamy a dokumentace, výstavba výrobků, zhotovení modelů, atd.). Účelné je vypracovaný plán zpřístupnit všem, aby bylo možno jeho průběžné plnění kontrolovat.

⁷ MAZÁČOVÁ, Nataša. Možnosti a meze projektové výuky v současné škole. *Možnosti a meze projektové výuky v současné škole* [online]. 19. 04. 2007 [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1288/moznosti-a-meze-projektove-vyuky-v-soucasne-skole.html/>.

3. Realizace plánu

- pozorné a kritické sledování jeho plnění se opírá o vypracovaný plán, který vedoucí projektu srovnává s aktuálním stavem. Realizují se všechny aktivity, které mají podle plánu zajistit očekávaný výsledek. Je to např. vyhledávání potřebných informací, zajišťování materiálu, provádění pozorování, měření, organizování exkurzí, interviewování důležitých osob, pořizování dokumentace, přepracování nezdařených akcí atd. Žáci se cvičí v odpovědném jednání, zapojují všechny smysly, učí se vnímat, pozorovat, experimentovat, využívají média, atd.

4. Vyhodnocení

- Uskutečněného projektu se opírá o sebekritiku a objektivní posouzení přínosu jednotlivých řešitelů. Nepostradatelnou součástí této fáze je zveřejnění výsledků společného úsilí a celkové zhodnocení práce na projektu. Seznámení školní nebo širší veřejnosti s konkrétními výstupy projektu má značný motivační vliv na řešitele, protože jim přináší pocit uspokojení a posiluje sebedůvěru ve vlastní schopnosti, což v tradiční výuce, zejména u slabších žáků, se často nedostavuje.⁸

2.5 Rysy projektu

Mezi hlavní rysy projektu, jak je popisuje ve své knize J. Coufalová patří:

1. Projekt vychází z potřeb (potřeba získávat nové zkušenosti, odpovědnosti za svou činnost, atd.) a zájmů dítěte.
2. Projekt vychází z konkrétní a aktuální situace, která se neomezuje jen na prostředí školy.
3. Projekt je interdisciplinární.
4. Projekt je především podnikem žáka
5. Práce žáků v projektu přináší konkrétní produkt, tj. výstup, kterým se účastníci projektu prezentují.

⁸ MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003, 219 s. ISBN 80-731-5039-5. s. 169

6. Projekt se zpravidla uskutečňuje ve skupině (ale může být i projekt individuální).
7. Projekt umožňuje začlenění školy do života obce nebo širší veřejnosti⁹

2.6 Pozitiva a negativa projektového vyučování

Pozitivní vlivy na osobnost dítěte:

1. Projektová výuka umožňuje zapojení žáka dle jeho individuálních možností.
2. Žák získává silnou motivaci k učení.
3. Žák přebírá zodpovědnost za výsledek práce.
4. Rozvíjí se samostatnost žáka.
5. Žák se učí pracovat s různými informačními zdroji.
6. Žák se učí řešit problémy.
7. Žák konstruuje své poznání (konstruktivismus).
8. Žák využívá svých nabytých znalostí a dovedností, získává nové.
9. Žák získává dovednost organizační, řídicí, plánovací, hodnotící.
10. Žák získává globální celkový pohled na řešený problém.
11. Žák se učí spolupracovat.
12. Žák rozvíjí své komunikační schopnosti.
13. Žák se učí vzájemnému respektu.
14. Žák rozvíjí svou tvořivost, aktivitu a fantazii.

Pozitiva pro učitele:

1. Učitel se učí nové roli, roli poradce.
2. Učitel se učí vnímat dítě jako celek. Dochází ke změně v jeho myšlení o žácích.
3. Učitel rozšiřuje svůj repertoár vyučovacích strategií.
4. Učitel užívá nových možností hodnocení a sebehodnocení.
5. Učitel rozšiřuje své dovednosti organizační.

⁹ COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006, 135 s. ISBN 80-716-8958-0. s. 11

Z výše uvedeného seznamu pozitiv je patrné, že více kladů přináší projektová výuka pro žáky, což je to, o co nám ve výuce jde především. Ovšem, projektová metoda nepřináší pouze pozitiva, ale má také řadu negativ a to jak z pohledu žáka, tak z pohledu učitele.

Negativa projektové metody:

- a) Dimenze žáka
 - Časová náročnost na řešení projektu.
 - Žák není mnohdy vybaven potřebnými kompetencemi.
- b) Dimenze učitele
 - Časová náročnost na přípravu projektu.
 - Náročnost na hodnocení

Pozitivům a negativům projektové výuky ve výuce na střední ekonomické škole se budu podrobněji věnovat v praktické části mé bakalářské práce.

2.7 Typologie projektů

V literatuře se setkáváme s členěním projektů podle různých kritérií, například podle navrhovatele, podle časového hlediska, podle počtu zúčastněných na řešení, apod. Komplexně toto členění zpracovala J. Kratochvílová.¹⁰

¹⁰ ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 155 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4741-000. s. 98

Tabulka č. 1 : Ucelená typologie projektů¹¹

Hledisko třídění	Typy projektů
Navrhovatel projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Spontánní žákovské - Uměle připravené - Kombinace obou typů předchozích
Účel projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Problémové - Konstruktivní - Hodnotící - Směřující k estetické zkušenosti - Směřující k získané dovednosti (i sociálních)
Informační zdroj projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Volný (informační materiál si žák obstarává sám) - Vázáný (informační materiál je žákovi poskytnut) - Kombinace obou typů
Délka projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Krátkodobý (maximálně 1 den) - Střednědobý (maximálně 1 týden) - Dlouhodobý (více jak jeden týden, méně jak měsíc) - Mimořádně dlouhodobý (více jak měsíc)
Prostředí projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Školní - Domácí - Kombinace obou typů - Mimoškolní
Počet zúčastněných na projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Individuální - Společné (skupinové, třídní, ročníkové – mezitřídní, meziročníkové, celoškolní)
Způsob organizace projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Jedno předmětové - Více předmětové (interdisciplinární)

Typ projektu musí být přizpůsoben věku žáka či například časovým možnostem nebo inteligenčním schopnostem účastníků.

¹¹ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 160 s. ISBN 978-80-210-4142-4. s. 48

3. Praktická část

Před vlastním řešením projektu je třeba si stanovit základní výzkumnou otázku daného problému. Projektová výuka je v pedagogickém terénu od 90. let minulého století částečně znovu „oživována“ a ve školách využívána, proto jsem stanovila následující výzkumné otázky:

Výzkumná otázka 1: Setkali se již studenti střední ekonomické školy při svém studiu s projektovou výukou?

Výzkumná otázka 2: Jsou studenti střední ekonomické školy ochotni zúčastnit se zajímavého projektu? Jak by měl být dlouhý?

Výzkumná otázka 3: Je projektová výuka pro studenty střední ekonomické školy zajímavější a přínosnější, než běžná forma vyučování?

Na všechny tyto otázky by mělo být možno odpovědět po vlastním provedení výzkumu a následné realizaci projektové výuky.

4. Průběh řešení projektu

Průběh řešení projektu lze členit na několik fází:

1. Stanovení cíle
2. Vytvoření plánu řešení
3. Realizace plánu
4. Vyhodnocení

4.1 Stanovení cíle

Stanovení cíle má zajistit vhodnost a realizovatelnost záměru vzhledem k daným podmínkám, přičemž významnou úlohu má účinná motivace žáků. Žáci se musí s tématem ztotožnit a přijmout je za své.

Cílem mé bakalářské práce je tedy vytvoření konkrétního projektu, který by posloužil při výuce budoucích absolventů střední ekonomické školy. Bude se tedy jednat o projekt zaměřený právě na výuku ekonomických předmětů, který poslouží absolventům v budoucím životě a při vstupu do pracovního života.

4.2 Vytvoření plánu řešení

Vytvoření plánu řešení představuje kritický a rozhodující moment předurčující výsledek. Velmi proto záleží na společném prodiskutování plánu a na výběru úkolů pro každého žáka nebo skupinu žáků. Tato fáze zahrnuje také pokud možno přesný odhad spotřeby nezbytného materiálu, kalkulaci nákladů, zajištění zodpovědnosti za splnění jednotlivých úkolů a rovněž způsob prezentace výsledků (např. záznamy a dokumentace, výstavba výrobků, zhotovení modelů, atd.). Účelné je vypracovaný plán zpřístupnit všem, aby bylo možno jeho průběžné plnění kontrolovat.

4.2.1 Dotazník

Před vlastním návrhem projektové výuky na střední ekonomické škole bych se ráda věnovala dotazníku, který jsem sestavila právě pro účely této bakalářské práce.

Cílem dotazníkového šetření je zjistit, zda studenti střední ekonomické školy dávají přednost spíše klasické formě výuky před moderními metodami, jaké mají zkušenosti s projektovou výukou a zda jsou ochotni se zúčastnit zajímavého projektu a to v jaké délce. Na všechny tyto otázky nám má dotazník odpovědět.

Pro účely dotazníku jsem sestavila následující hypotézy, které by měly výsledky dotazníku potvrdit, nebo vyvrátit:

Hypotéza 1.

Východiska: Vzhledem k tomu, že od 90. let minulého století se začíná pomalu využívat nových metod vyučování před klasickými, předpokládám, že studenty více baví a dávají přednost spíše novým metodám výuky, která je pro ně zajímavější.

H1: Studenti střední ekonomické školy dávají přednost moderním metodám vyučování před klasickou formou vyučování.

Hypotéza 2.

Východiska: Projektová výuka je již mnoho let využívána při výuce na školách a to převážně v krátkodobé formě. Předpokládám tedy, že studenti střední ekonomické školy se rádi zúčastní zajímavého projektu, ale jak tomu je jinde, dají přednost krátkodobému projektu před středně či dlouhodobým, který je mnohem náročnější.

H2: Studenti střední ekonomické školy dávají přednost projektu krátkodobému před středně či dlouhodobým.

Výzkumná sonda proběhla formou dotazníku, který jsem rozdala studentům na Střední odborné škole ekonomické v Kaplici. Pro získání respondentů se rozběhla word-of-mouth komunikace, a to jak v mluvené, tak v psané formě. Velikost reprezentativního

vzorku jsem stanovila na 100 dotazovaných, což je pro podobnou sondu již dostatečný počet, aby šlo o dotazník s vypovídající hodnotou.

Dotazník byl určen pro žáky 1. a 2. ročníku střední ekonomické školy.

Dotazník měl 7 otázek. Použity byly otázky dichotomické, otevřené, uzavřené a polouzavřené. Konečná podoba dotazníku viz. Příloha č. 1.

Učitelé mají v současné době velké možnosti ve výběru vyučovacích metod a organizačních forem. Přesto dosud v naší škole přežívají jen některé z nich - výklad, nácvik, procvičování. Stále se setkáváme se situacemi, kdy je učitel středem světa, žáci sedí, poslouchají, píšou si jeho moudrá slova. Ale, co to znamená pro efektivitu učení žáků? Téměř nic. Neboť, jak říká staré čínské přísloví:

„Řekni mi a já zapomenu, ukaž mi a já si zapamatuji, nech mne to udělat a já to pochopím.“

Podle různých průzkumů týkajících se efektivy zapamatování učiva si nejvíce zapamatujeme to, co se pokoušíme naučit druhé a co přímo zažijeme nebo děláme. Proto smyslem výuky je především podněcovat myšlení a tvořivé aktivity žáků, poskytovat jim větší prostor pro jejich rozhodování o vlastním učení, dát jim příležitost k objevování a plánování jejich učení. Žák získává tím více informací a schopností, čím aktivněji je zapojen do procesu výuky.¹²

Analýza a interpretace výsledků dotazování

Během dvou týdnů, ve kterých probíhalo dotazování, jsem nashromáždila 110 vyplněných dotazníků, na jejichž základě jsem si poznamenala jednotlivé odpovědi do souhrnné tabulky. Dále jsem mohla začít s grafickou úpravou dat. V této části bakalářské práce tedy lze nalézt výsledky jednotlivých otázek dotazníku.

¹² TIKALSKÁ, Soňa. Jaké metody a organizační formy používají učitelé v současné době na našich školách?. *Metodický portál: Články* [online]. 02. 09. 2008, [cit. 2013-02-27]. Dostupný z WWW: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/2588/JAKE-METODY-A-ORGANIZACNI-FORMY-POUZIVAJI-UCITELE-V-SOUCASNE-DOBE-NA-NASICH-SKOLACH.html>>. ISSN 1802-4785.

Otázka č. 1 : Jakému stylu vyučování dáváte přednost?

Jak je patrné z výsledků výzkumu, Žáci mají nejraději hry a soutěže, práci s počítačem, pokusy, práci s interaktivní tabulí, skupinové práce. Jsou rádi aktivní. Rádi spolu hovoří, vyrábějí předměty, jsou tvůrčí, konají činnosti. „Pasivní metody“ v lásce nemají. Čím aktivnější a zainteresovanější ve výuce žáci jsou, tím více je výuka baví. Proto také věřím, že vhodně zvolený projekt je tou nejvhodnější výukovou metodou na střední ekonomické škole.

Tabulka č. 2 : Jakému stylu vyučování dáváte přednost?

	Ano, mám rád v %	Jak kdy v %	Ne, nemám rád v %
Výklad a přednáška	18	53	29
Slohová práce	23	45	32
Samostatná práce	34	38	28
Čtení (práce s učebnicí)	21	39	40
Pracovní listy (sešity)	29	43	28
Dramatizace	31	44	25
Projekty	59	28	13
Vyhledávání informací	52	21	27
Manipulace s pomůckami	63	12	25
Skupinové práce	83	12	5
Práce s interaktivní tabulí	87	11	2
Práce s PC	95	5	0
Hry a soutěže	90	10	0

Otázka č. 2 : Byl(a) jste již někdy součástí projektové výuky?

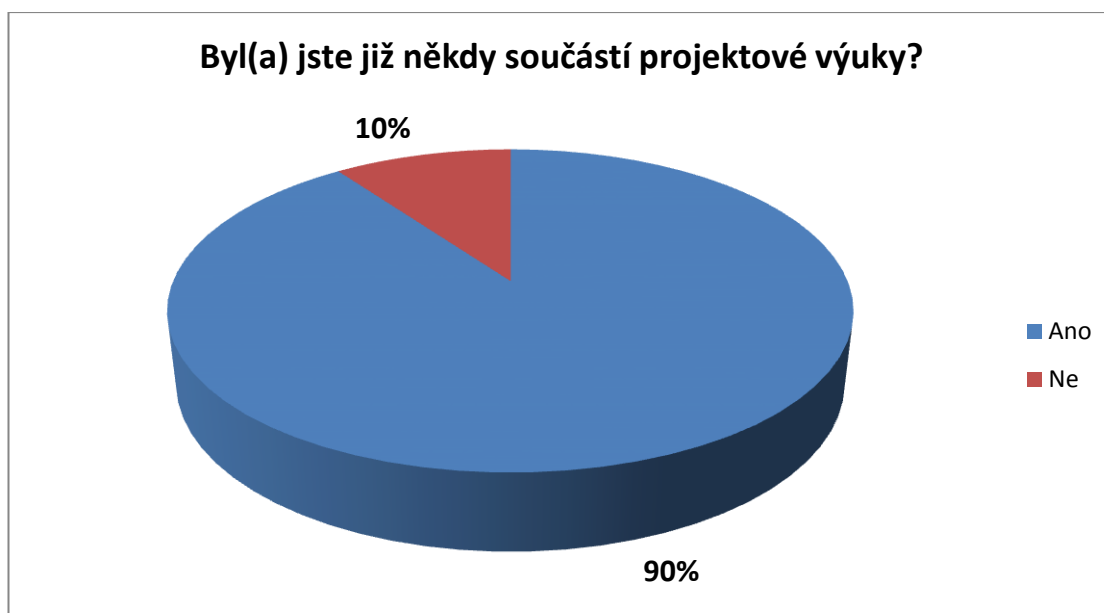
- Ano
- Ne

Pokud ano, pokračujte dále ve vyplňování dotazníku.

Pokud ne, přejděte k otázce číslo 7.

Před vlastním vyplněním otázky č. 2 bylo třeba nejprve studentům definovat pojem projektové výuky, aby splněna dostatečná vypovídací hodnota. Z výsledků vyhodnocení této otázky vyplynulo, že většina studentů již má zkušenost s projektovou výukou. Výsledky najdeme v grafu č. 1.

Graf č. 1 : Byl(a) jste již někdy součástí projektové výuky?

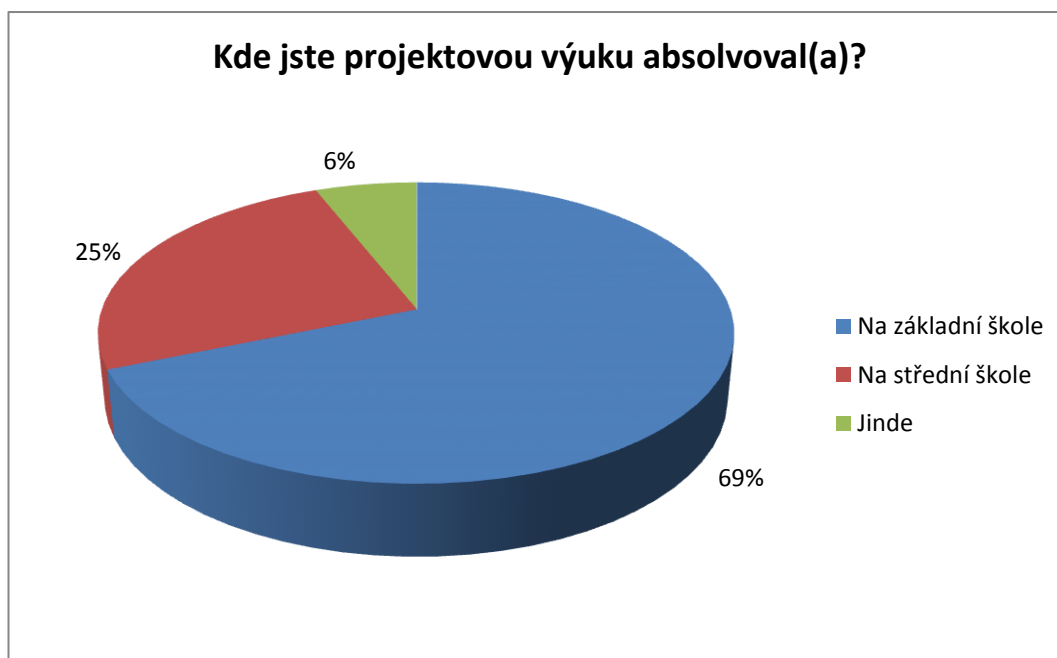
Jak je patrné z této otázky 90% studentů (99 osob) se již setkala s projektovou výukou. Tuto otázku jsem položila záměrně, abych vyloučila z dalšího vyplňování dotazníku žáky, kteří zatím neměli možnost setkat se s projektovou výukou. Ti tedy pokračovali ve vyplňování dotazníku až u otázky č. 7.

Otázka č. 3 : Kde jste projektovou výuku absolvoval(a)?

- Na základní škole
- Na střední škole
- Jinde.....

Jak vyplynulo z otázky č. 3 studenti, nejčastěji absolvovali projekty na základní škole (68,7 %), dále potom na střední škole (25,3 %) a pouhých 6 % respondentů uvedlo, že absolvovalo projektovou výuku jinde (zájmové kroužky, družina, atd.)

Graf č. 2 : Kde jste projektovou výuku absolvovala?

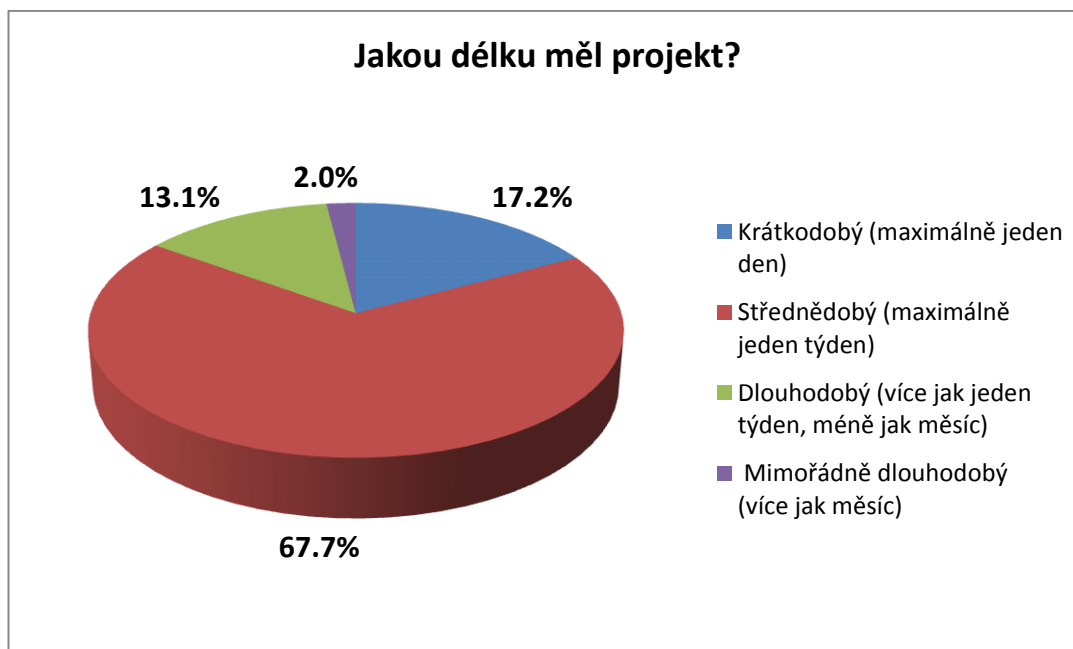
Otázka č. 4 : Jakou délku měl projekt?

- Krátkodobý (maximálně jeden den)
- Střednědobý (maximálně jeden týden)
- Dlouhodobý (více jak jeden týden, méně jak měsíc)
- Mimořádně dlouhodobý (více jak měsíc)

Nejčastější odpovědí u otázky č. 4 bylo, že studenti absolvovali projekt střednědobý, tedy trvající do jednoho týdne, dále potom dlouhodobý, krátkodobý a nejméně absolvovaný projekt byl mimořádně dlouhodobý. Při vytváření vlastního projektu bych

proto také zvolila střednědobý projekt, který není tak náročný na přípravu pro učitele z jedné strany, a zároveň na vypracování pro studenty ze strany druhé.

Graf č. 3 : Jakou délku měl projekt?

Otázka č. 5 : Jak jste byl(a) spokojena s průběhem projektové výuky?

- velmi spokojen
- spíše spokojen
- ani spokojen, ani nespokojen
- spíše nespokojen
- velmi nespokojen

V otázce č. 5 mne zajímal názor studentů na průběh projektové výuky. Z odpovědí vyplynulo, že většina studentů byla velmi spokojena (69,7 %), nebo spíše spokojena (18,2 %). Ani spokojeno, ani nespokojeno bylo 3 %, spíše nespokojeno bylo 7,1 % a nespokojeny byly 2 procenta. Veškerá data najdeme v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 : Jak jste byl(a) spokojena s průběhem projektové výuky?

	Respondenti	
	počet	V procentech
Velmi spokojen	69	69,7 %
Spíše spokojen	18	18,2 %
Ani spokojen, ani nespokojen	3	3,0 %
Spíše nespokojen	7	7,1 %
Velmi nespokojen	2	2,0 %
Celkem	99	100,0 %

Otázka č. 6 : Jaký přínos pro Vás měla projektová výuka?

- Velmi přínosný
- Spíše přínosný
- Ani přínosný, ani nepřínosný
- Spíše nepřínosný
- Velmi nepřínosný

V této otázce mne zajímalo, jaký přínos měla pro studenty projektová výuka, kterou absolvovali. Jak vyplynulo z odpovědí přes 90 % studentů odpovědělo, že pro ně byla projektová výuka velmi přínosná a 4,1 % procenta odpovědělo, že pro ně byla výuka spíše přínosná. Pouze zanedbatelné procento bylo částečně nebo úplně nespokojeno. Kompletní data najdeme v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 : Jaký přínos pro Vás měla projektová výuka?

	Respondenti	
	počet	V procentech
Velmi přínosný	91	91,9 %
Spíše přínosný	4	4,1 %
Ani přínosný, ani nepřínosný	2	2,0 %
Spíše nepřínosný	1	1,0 %
Velmi nepřínosný	1	1,0 %
Celkem	99	100,0 %

Z výsledků otázky č. 6 je patrné, že vhodně zvolený projekt je pro studenty velmi přínosný. Proto je cílem mé bakalářské práce navrhnout vhodný projekt pro studenty střední ekonomické školy, který pro ně bude velmi přínosný.

Otázka č. 7

a) Jste ochotna zúčastnit se zajímavého projektu, který by byl součástí výuky na střední škole?

- Ano
- Ne

b) Pokud ano, jak dlouhý by měl projekt být?

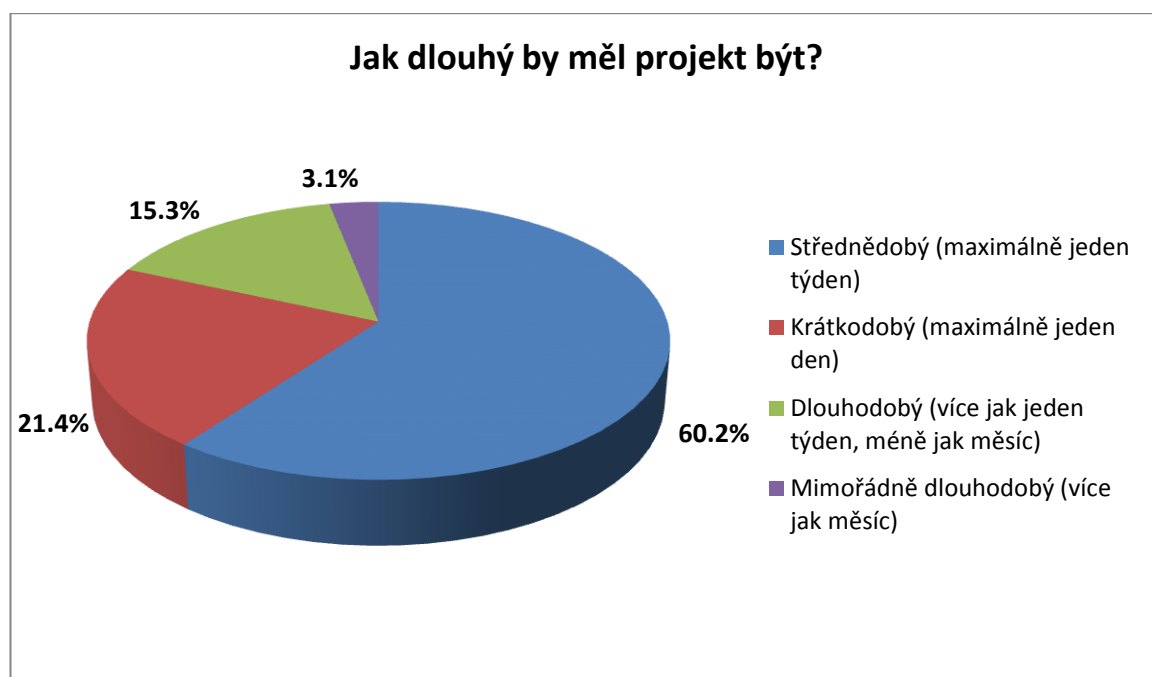
- Krátkodobý (maximálně jeden den)
- Střednědobý (maximálně jeden týden)
- Dlouhodobý (více jak jeden týden, méně jak měsíc)
- Mimořádně dlouhodobý (více jak měsíc)

Otázka č. 7 byla rozdělena na 2 otázky. První otázka nejprve rozdělila studenty do dvou kategorií, na ty, kteří jsou ochotni se zúčastnit zajímavého projektu (98 respondentů) a na ty, kteří se projektu zúčastnit nechtějí (12 respondentů).

Další otázka již byla určena pouze pro studenty, kteří jsou ochotni se zúčastnit zajímavého školního projektu. Z druhé části, na kterou odpovídalo pouze 98 respondentů pak vyplynulo, že respondenti, kteří jsou ochotni se zúčastnit nějakého zajímavého školního projektu by absolvovali nejraději projekt:

- Střednědobý (maximálně jeden týden) – 60,2 %
- Krátkodobý (maximálně jeden den) – 21,4 %
- Dlouhodobý (více jak jeden týden, méně jak měsíc) – 15,3 %
- Mimořádně dlouhodobý (více jak měsíc) -3,1 %

Graf č. 4 : Jak dlouhý by měl projekt být?

Z grafu č. 4 je patrné, že nadpoloviční většina respondentů by chtěla projekt střednědobý, proto i já při vytváření projektu zvolím tuto délku.

Z výsledků dotazníkového výzkumu jsem vyvodila tyto závěry:

1. Většina studentů se již někdy setkala s projektovou výukou a to nejčastěji na základní škole.
2. Studenti, kteří již absolvovali projektové vyučování, byli s tímto stylem výuky velmi spokojeni a bylo to pro ně velmi přínosné.
3. Nejčastěji absolvovali projekt střednědobý, tedy trvající do jednoho týdne.
4. Většina dotázaných, kteří již absolvovali projekt, uvedla, že absolvovaný projekt pro ně byl přínosný.
5. Téměř 90 % respondentů je ochotno zúčastnit se zajímavého projektu, z toho přes 60 % dotazovaných by chtělo absolvovat projekt střednědobý. Z toho vyplývá, že je nejlepší vhodně zvolit střednědobý projekt trvající do jednoho týdne.

Jak je patrné ze závěrů dotazníkového šetření, potvrdila se hypotéza č. 1, tedy, že studenti střední ekonomické školy dávají přednost moderním metodám vyučování před klasickou formou vyučování. Zároveň však byla vyvrácena hypotéza č. 2, že studenti dávají přednost projektu krátkodobému před středně či dlouhodobým. Jak vyplynulo z dotazníku, studenti dávají naopak přednost projektu střednědobému, tedy do jednoho týdne.

4.2.2 Návrh projektu

Nejprve si dle ucelené typologie projektů stanovíme základní typ projektu.

Tabulka č. 5 : Typologie navrhovaného projektu

Hledisko třídění	Typy projektů
Navrhovatel projektu	- Uměle připravené
Účel projektu	- Směřující k získané dovednosti
Informační zdroj projektu	- Kombinace volného i vázaného
Délka projektu	- Střednědobý (maximálně 1 týden)
Prostředí projektu	- Kombinace školního a domácího
Počet zúčastněných na projektu	- Společné (skupinové)
Způsob organizace projektu	- Více předmětové (interdisciplinární)

Návrh projektu

Projekt: Založení fiktivní společnosti - Management

Průřezové téma - Projekt obsáhne v rámci vyučovacích předmětů většinu průřezových témat: občan v demokratické společnosti, člověk a životní prostředí, člověk a svět práce, informační a komunikační technologie

Forma realizace - projekt

Škola – Střední ekonomická škola

Ročník – 3. ročník

- Tematická látka zapadá do učebních osnov 3. ročníku

Časový rámeček – projektový týden probíhal ve dnech od 14. 5. do 18. 5. 2012

Klíčové kompetence – k učení, k řešení problémů, komunikativní kompetence, učít se být, učít se žít společensky, sociální a personální kompetence, personální a sociální kompetence, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelských aktivitám, matematické kompetence, kompetence využívat prostředky informační a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Odborné kompetence – aplikovat poznatky z oblasti práva v podnikatelské činnosti, provádět typické podnikatelské činnosti, efektivně hospodařit s finančními prostředky, dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci, usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb, jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje

Mezioborové vztahy – Marketing, Ekonomika, Obchod, Finance, Cizí jazyk

Výukové metody a strategie – projektová výuka – skupinová práce, tematická výuka, exkurze, individuální práce, projekce, diskuze, domácí práce, výroba propagačních materiálů

Anotace – projekt je zaměřen na podnikání, rozvíjí zkušenosti s problémy v počátku podnikání. Studenti si v rámci projektového týdne osvojí nové poznatky, získají informace, zkušenosti a dovednosti. Součástí tohoto týdne budou i zajímavé exkurze.

Cíl – aktivní zapojení žáků do problematiky. Praktické získávání a ověřování znalostí z oborů Management, Marketing, Ekonomika, Obchod, Finance a Cizí jazyk. Týmová spolupráce žáků. Práce s informacemi.

Organizace – tento projekt je určen pro třetí ročník Střední ekonomické školy. Studenti se rozdělili dle svého uvážení do skupin po 5 osobách. Každá skupina studentů si zvolila jeden projekt v závislosti na svojí specializaci a zároveň obor svého podnikání a formu podnikání a vypracovává projekt dle předem určených pravidel. Pro pomoc mají studenti stanovené otázky, které korespondují s tím, jak založit reálnou firmu. (Příloha Číslo 1.)

4.2.3 Rozpočet projektu

Jedná se o školní projekt, nejvíce nákladů tedy bude na mzdy zaměstnanců, za vytištění materiálů a poskytnutí pomůcek pro splnění projektu. Zatím jde pouze o předběžný rozpočet, konečný rozpočet bude znám až po absolvování projektu.

Tabulka č. 6 : Rozpočet projektu

Mzdové náklady – Zúčastnění učitelé (z každého předmětu jeden – celkem 7 pedagogů) obdrží odměnu ve výši Kč 2000,-	7 x 2.000,-- = 14.000,--
Poskytnutí materiálů – Papíry, psací potřeby, brožury, atd.	1.400,--
Poskytnuté pomůcky – Kamery, záznamové archy, desky, atd.	3.600,--
Ostatní náklady	800,--
Celkem	19.800,--

4.3 Realizace plánu a vyhodnocení

Tyto fáze projektu jsou klíčovým parametrem celého kontrolního systému. Po skončení projektu vyhodnocujeme, jaké účinky zanechal.

Realizace a průběh projektu:

1. den

V pondělí v 8:00 se všichni studenti účastníci se projektu sešli v aule školy. Zde byli seznámeni s průběhem a organizací celého týdne. Následně se studenti rozdělili do skupin dle svého uvážení (zhruba po pěti studentech). Každá skupina si zvolila druh podniku a také obor podnikání, pro který bude sestavovat projekt. Během prvního dne si studenti zvolili, jak bude jejich projekt probíhat. Studentům jsem navrhla možnost exkurzí (jejich seznam, tak jak si žáci vybrali, najdeme v příloze č. 3 této bakalářské práce). Žáci si vybrali 6 možných exkurzí. Vzhledem k velkému počtu studentů se každá skupina mohla zúčastnit dvou exkurzí dle svého uvážení.

2. den

Druhý den proběhly 3 exkurze. Studenti se podívali do Komerční banky, České národní banky či Úřadu práce. Zde měli studenti možnost, seznámit se s problematikou založení firmy z pohledu daných podniků a získat potřebné materiály, které využijí při vlastní tvorbě projektu. Zároveň měli žáci od 12:00 přednášku s Mgr. Juraszkovou na téma „Marketing – 4P podniku“

3. den

3. den si studenti zvolili pro samostudium. Vždy od 8:00 do 12:00 však měli možnost konzultace projektu s konkrétními učiteli, kteří se na projektu podílí. Zároveň se studenti sešli, aby prodiskutovali další průběh projektu.

4. Den

Proběhli opět 3 exkurze a to na Živnostenský úřad, na Finanční úřad a na Magistrát města České Budějovice. Zde studenti opět získali potřebné informace a materiály pro založení firmy.

5. Den

V 8:00 ráno měli studenti opět sraz v aule školy, kde již byl připraven harmonogram, podle kterého studenti prezentovali svoji týdenní práci. Při prezentaci měli k dispozici interaktivní tabuli, internet, počítač. Řada skupin studentů si přinesla propagační materiály fiktivní firmy, dokonce i ukázky výrobků. Od 13:00 proběhlo vyhlášení výsledků jednotlivých projektů.

4.4 Vyhodnocení projektu

Projekt „Založení fiktivní společnosti“ byl student přijat kladně. S chutí se zapojili do realizace projektu. Žáci měli spoustu nápadů, co se týče doprovodného programu v projektovém týdnu. Zároveň se u řady studentů projevila kreativita při zakládání společnosti, hlavně při výběru oboru podnikání. Zde studenti využili jak živnosti (např. kadeřnictví, psí salón nebo prodej dětské obuvi), tak právní formu podnikání, kde k nejzajímavějším patřila BIO farma nebo Zubní klinika.

Při řešení projektu jsem se u studentů setkala s několika problémy, které bych zde ráda uvedla. Pro založení fiktivní firmy je třeba mnoho kroků, ať je to výběr formy podnikání, předmětu podnikání, počet zaměstnanců, či např. výběr vhodné banky. Při realizování těchto nezbytných kroků se studenti setkali s neochotou ze strany úředníků či pracovníků institucí, které navštívili. Např. na živnostenském úřadě neměli dostatek formulářů a nebyli ochotni ani další formuláře poskytnout. V bance zase nebyli ochotni jednat se studenty jako se zákazníky. Vyplývá z toho, že pro příští projektovou výuku je třeba pracovníky institucí seznámit s průběhem projektu a požádat je o shovívavost a pomoc.

Zároveň studenti nebyli schopni správně vyplnit potřebné formuláře pro založení firmy. Je tedy třeba žáky na toto důkladněji připravit v hodinách účetnictví.

Většina studentů také tápala v zákonech a ustanoveních vztahujících se k založení firmy. Toto by měli podrobněji probírat v předmětu nazvaném Právo.

5. Závěr

V dnešním dynamickém světě je mnoho možností, jak studentům přiblížit skutečný svět. Jak je zapojit do výuky. Jedním z možností je projektové vyučování, kterému jsem se věnovala ve své bakalářské práci

Cílem mé bakalářské práce bylo navrhnout vhodný projekt pro studenty střední ekonomické školy.

Nejprve tedy bylo třeba přiblížit si pojem projekt a jeho využití v pedagogice. Uvést jeho klady a zápory. Po této teoretické části bakalářské práce následovala část praktická.

V praktické části jsem se věnovala samotné přípravě projektu, který se konal v týdnu od 14. do 18. května 2012.

Pokud chce škola vytvořit kvalitní projekt, je třeba začít s přípravou na tuto pedagogickou metodu již rok před samotným konáním projektu. Škola musí zajistit řadu nezbytných úkonů, pedagog musí studenty připravit na tuto výukovou metodu, aby byli schopni co nejlépe vypracovat její řešení.

Nedílnou součástí této přípravy je také výzkum, který nám přiblíží studenty, zda jsou schopni a ochotni se do takového projektu začlenit. V případě mé bakalářské práce byl k tomuto výzkumu použit dotazníkový průzkum. I přesto, že se jednalo o malou výzkumnou sondu, kdy základní soubor netvořili všichni současní a budoucí studenti, trůfám si říci, že analyzovaná data mají značnou vypovídací schopnost a přinášejí podstatný pohled dotazovaných na současnou situaci výukových metod na střední ekonomické škole.

Z dotazníkového výzkumu vyplynulo, že je stále více studentů, kteří se již někdy zúčastnili projektové výuky. Výzkum také prokázal, že většina studentů je ochotna zúčastnit se zajímavého projektu a to především, pokud bude střednědobý, tedy trvající do jednoho týdne.

Z výsledků dotazníkového výzkumu je zřejmé, že vytvoření projektu je vhodně zvolenou výukovou metodou na střední ekonomické škole.

Pokud bych měla zhodnotit celý průběh návrhu a realizace projektu, řekla bych, že projekt byl velice dobře sestaven, pro studenty střední ekonomické školy měl významný přínos, neboť si zkusili reálné založení firmy, se kterým se jistě v pracovním životě někdy setkají. Zároveň měli možnost se seznámit s materiály potřebnými v běžném životě. Měli příležitost si vyplnit řadu formulářů a prostudovat několik zákonů a dokumentů potřebných v začátcích podnikání.

Dle mého názoru tedy byl projektový týden pro studenty velice zajímavý a přínosný.

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 : Byl(a) jste již někdy součástí projektové výuky?.....	22
Graf č. 2 : Kde jste projektovou výuku absolvovala?.....	23
Graf č. 3 : Jakou délku měl projekt?.....	23
Graf č. 4 : Jak dlouhý by měl projekt být?.....	26

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 : Ucelená typologie projektů.....	17
Tabulka č. 2 : Jakému stylu vyučování dáváte přednost?.....	21
Tabulka č. 3 : Jak jste byl(a) spokojena s průběhem projektové výuky?.....	24
Tabulka č. 4 : Jaký přínos pro Vás měla projektová výuka?.....	25
Tabulka č. 5 : Typologie navrhovaného projektu.....	27
Tabulka č. 6 : Rozpočet projektu.....	29

POUŽITÁ LITERATURA

BÁRTOVÁ, H. – BÁRTA V. – KOUDELKA J. *Chování spotřebitele a výzkum trhu*. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2005. 243 s. ISBN 80-245-0778-1

COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006, 135 s. ISBN 80-716-8958-0.

DVOŘÁKOVÁ, Markéta. *Projektové vyučování v české škole: vývoj, inspirace, současné problémy*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009, 158 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-802-4616-209.

HESKOVÁ, M. – BLATNÝ, R. – ŠTARCHOŇ, P. *Marketingová komunikace a přímý marketing*. vyd. Praha Nakladatelství Oeconomica, 2005. 180 s. ISBN 80-245-0995-4

JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu*. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 288 s. ISBN 978-80-247-3247-3

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 160 s. ISBN 978-80-210-4142-4.

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003, 219 s. ISBN 80-731-5039-5.

MAZÁČOVÁ, Nataša. *Možnosti a meze projektové výuky v současné škole. Možnosti a meze projektové výuky v současné škole* [online]. 19. 04. 2007 [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1288/moznosti-a-meze-projektove-vyuky-v-soucasne-skole.html/>.

PETERKOVÁ, J. *Tvorba diplomové práce*. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007. 88 s. ISBN 80-245-0776-5

TIKALSKÁ, Soňa. Jaké metody a organizační formy používají učitelé v současné době na našich školách?. *Metodický portál: Články* [online]. 02. 09. 2008, [cit. 2013-02-27]. Dostupný z: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/2588/JAKE-METODY-A-ORGANIZACNI-FORMY-POUZIVAJI-UCITELE-V-SOUCASNE-DOBE-NA-NASICH-SKOLACH.html>>. ISSN 1802-4785.

TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 176 s. ISBN 978-80-7367-527-1.

ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 155 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4741-000.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 : Dotazník

Příloha č. 2 : Kompletní návrh projektu

Příloha č. 3 : Seznam exkurzí

Příloha č. 1 : Dotazník

Využití projektové výuky ve výuce na střední ekonomické škole

Dobrý den, jmenuji se Vendula Vančurová a jsem studentkou III. ročníku oboru Učitelství odborných předmětů na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce s tématem Využití projektové výuky ve výuce na střední ekonomické škole. Pokud budete mít zájem o výsledky tohoto dotazníku, kontaktujte mne na e-mail Vancurova.Vendula@seznam.cz. Ráda Vám výsledky průzkumu zašlu.

Děkuji Vám za ochotu a Váš čas. Vendula Vančurová

Pedagogická fakulta

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Jeronýmova 10

371 15 ČESKÉ BUDĚJOVICE

Otázka č. 1 : Jakému stylu vyučování dáváte přednost?

	Ano, mám rád	Jak kdy	Ne, nemám rád
Výklad a přednáška			
Slohová práce			
Samostatná práce			
Čtení (práce s učebnicí)			
Pracovní listy (sešity)			
Dramatizace			
Projekty			
Vyhledávání informací			
Manipulace s pomůckami			
Skupinové práce			

Práce s interaktivní tabulí			
Práce s PC			
Hry a soutěže			

Definice projektové výuky:

„Metodu, v níž jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování určitých projektů, tedy komplexních úkolů či problémů spjatých s životní realitou. Způsob zpracování je zcela v jejich rukou a učitel by neměl být tím, kdo je vede.“

Otázka č. 2 : Byl(a) jste již někdy součástí projektové výuky?

- Ano
- Ne

Pokud ano, pokračujte dále ve vyplňování dotazníku.

Pokud ne, přejděte k otázce číslo 7.

Otázka č. 3 : Kde jste projektovou výuku absolvoval(a)?

- Na základní škole
- Na střední škole
- Jinde.....

Otázka č. 4 : Jakou délku měl projekt?

- Krátkodobý (maximálně jeden den)
- Střednědobý (maximálně jeden týden)
- Dlouhodobý (více jak jeden týden, méně jak měsíc)
- Mimořádně dlouhodobý (více jak měsíc)

Otázka č. 5 : Jak jste byl(a) spokojena s průběhem projektové výuky?

- velmi spokojen
- spíše spokojen
- ani spokojen, ani nespokojen
- spíše nespokojen
- velmi nespokojen

Otázka č. 6 : Jaký přínos pro Vás měla projektová výuka?

- Velmi přínosný
- Spíše přínosný
- Ani přínosný, ani nepřínosný
- Spíše nepřínosný
- Velmi nepřínosný

Otázka č. 7

c) Jste ochotna zúčastnit se zajímavého projektu, který by byl součástí výuky na střední škole?

- Ano
- Ne

d) Pokud ano, jak dlouhý by měl projekt být?

- Krátkodobý (maximálně jeden den)
- Střednědobý (maximálně jeden týden)
- Dlouhodobý (více jak jeden týden, méně jak měsíc)
- Mimořádně dlouhodobý (více jak měsíc)

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Příloha č. 2 : Kompletní návrh projektu

Projekt: Založení fiktivní společnosti - Management

Průřezové téma - Projekt obsáhne v rámci vyučovacích předmětů většinu průřezových témat: občan v demokratické společnosti, člověk a životní prostředí, člověk a svět práce, informační a komunikační technologie

Forma realizace - projekt

Škola – Střední ekonomická škola

Ročník – 3. ročník

- Tematická látka zapadá do učebních osnov 3. ročníku

Časový rámec – projektový týden bude probíhat ve dnech od 14. 5. do 18. 5. 2012

Klíčové kompetence – k učení, k řešení problémů, komunikativní kompetence, učit se být, učit se žít společensky, sociální a personální kompetence, personální a sociální kompetence, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelských aktivitám, matematické kompetence, kompetence využívat prostředky informační a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Odborné kompetence – aplikovat poznatky z oblasti práva v podnikatelské činnosti, provádět typické podnikatelské činnosti, efektivně hospodařit s finančními prostředky, dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci, usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb, jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje

Mezioborové vztahy – Marketing, Ekonomika, Obchod, Finance, Cizí jazyk

Výukové metody a strategie – projektová výuka – skupinová práce, tematická výuka, exkurze, individuální práce, projekce, diskuze, domácí práce, výroba propagačních materiálů

Anotace – projekt je zaměřen na podnikání, rozvíjí zkušenosti s problémy v počátku podnikání. Studenti si v rámci projektového týdne osvojí nové poznatky, získají informace, zkušenosti a dovednosti. Součástí tohoto týdne budou i zajímavé exkurze.

Cíl – aktivní zapojení žáků do problematiky. Praktické získávání a ověřování znalostí z oborů Management, Marketing, Ekonomika, Obchod, Finance a Cizí jazyk. Týmová spolupráce žáků. Práce s informacemi.

Organizace – tento projekt je určen pro třetí ročník Střední ekonomické školy. Studenti se rozdělí dle svého uvážení do skupin po 5 osobách. Každá skupina studentů si zvolí jeden projekt v závislosti na svojí specializaci a zároveň obor svého podnikání a formu podnikání a vypracovává projekt dle předem určených pravidel. Pro pomoc mají studenti stanovené otázky, které korespondují s tím, jak založit reálnou firmu.

Příloha č. 3 : Seznam exkurzí

1. Exkurze

Komerční banka

Krajinská 248/15

370 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE

2. Exkurze

Česká národní banka

Lannova tř. 1/1

370 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE 6

3. Exkurze

Úřad práce České Budějovice

Klavíkova 1570/7

370 04 ČESKÉ BUDĚJOVICE 4

4. Exkurze

Živnostenský úřad České Budějovice

nám. Přemysla Otakara II. 1/1

370 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE 1

5. Exkurze

Magistrát města České Budějovice

Nam. Přemysla Otakara II. č. 1, 2

370 92 ČESKÉ BUDĚJOVICE

6. Exkurze

Finanční úřad v Českých Budějovicích

F. A. Gerstnera 5/1

370 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE 7